

Okénko z cest Peru – opravdový ptačí ráj (1)

► Cusco – domorodé ženy v tradičních krojích v ulici Cusca

Již léta organizuji zájezdy pro milovníky přírody, zejména papoušků. V minulých letech jsem tyto zájezdy plánoval především po evropských ptačích parcích, zoologických zahradách, případně i přírodních parcích. Před několika lety jsem se rozhodl, že zorganizuji výpravu za papoušky přímo do jejich domoviny. Papoušci ovšem žijí na mnoha kontinentech, a bylo tedy velmi těžké si vybrat. Nakonec jsem volil mezi Austrálií, Novou Guineou a Jižní Amerikou, kde žije papoušků nejvíce. Zvítězila Jižní Amerika – dětský sen všech milovníků přírody. Vždyť právě v Jižní Americe zůstaly zachovány největší plochy tropických pralesů a také zde žije nejvíce papoušků. Ovšem Jižní Amerika je obrovská a vybrat danou lokalitu bylo velmi těžké. Kontaktovali jsme partnery prakticky z celé Jižní a Střední Ameriky a postupně se výběr zužil na tři země: Brazílii, Kostariku a Peru. Oslovili jsme mnoho partnerů s dotazem na papouščí lokality, zejména jsme pátrali po jílových březích, kde se slétají hejna papoušků. Nakonec jediná země, kde nám partneři garantovali návštěvu těchto jílových břehů, bylo Peru. Tímto byl cíl cesty jednoznačně určen.

Peru coby typická jihoamerická země podněcuje představivost jako málokteré místo na světě. Země velkolepých ztracených měst, bohatého kulturního dědictví a závrtných historických událostí už dlouho přitahuje lovce pokladů i cestovatele, kteří se snaží odhalit tajemství a bohatství výjimečných a často zapomenutých civilizací. Před 500 lety

zde vzkvétala slavná říše Inků, která však byla jen poslední z mnoha desítek předkolumbovských civilizací. Mezi nimi byly i ty, jež zbudovaly obrovské pyramidy či zanechali v pouštní půdě obrovské a záhadné obrazce. Výzkumy, které by měly pomoci pochopit rozsah peruánského archeologického dědictví v úplnosti, jsou stále v rozvoji, protože se znovu a znovu objevují nové jedinečné památky.

Peru je také zemí s úžasně rozmanitou přírodou. Můžete šplhat z vyprahlé pouště k chladivým safírovým vodám jezera Titicaca nebo sestupovat z rozeklaných ledovcových vrcholů And do bujných džunglí kypících

životem. Nádherná příroda láká množstvím aktivit zaměřených na pěší turistiku či pozorování divokých zvířat. I kulturně je země rozmanitá. Lze se zde setkat s pulzující afro-peruánskou hudbou na pobřeží či s hluboce zakořeněnými tradicemi dávných kultur z náhorních plošin, s moderním tepem limského nočního života či nadčasovými zvuky hudby amazonských Indiánů. Všude zde žijí zvědaví a srdeční lidé, kteří své chudobě čelí chutí do života a energií. Nejznámější jihoamerický obrázek pochází taktéž odtud – je jím impozantní, nadoblačné incké město Machu Picchu. Peru je opravdový ptačí ráj

► Sacsayhuaman – pevnost starých Inků

» Pepa Nožička – vedoucí výpravy

» Zdeněk Vandělík – zdravotník

» Michal Karpeta – kronikář

» Stano Podlaski – překladatel

» Jiří Slováček – Gowa

» Lea Slováčková – kulturní manager

– žije zde 1816 druhů ptáků, z toho 120 endemických druhů, 211 druhů s omezenou lokalitou, 73 ohrožených druhů, 127 druhů kolibříků, 50 druhů papoušků, 135 druhů

tangar. Po zjištění těchto faktů bylo jasné, že Peru je přesně ten cíl, který hledáme.

Cíl byl jasný, ale ještě bylo zapotřebí mnoho práce s jeho realizací. Naším cílem bylo v co nejkratším čase (cca 3 týdny) vidět z této obrovské země co nejvíc, nejenom prales, ale i Andy, poušť, Pacifik a další. Vždyť Peru toho tolik nabízí. Po nezbytném očkování, nákupu potřebné výbavy a oblečení do pralesa – nejlépe se osvědčily army shopy – jsme nakonec odletěli. Z Prahy jsme mířili nejprve do Madridu, kam za námi přiletěl z Varšavy poslední účastník Stanislav. Pak už jsme v kompletní sestavě přeletěli přes Atlantik a celý jihoamerický kontinent do Limy. Tentokrát jsme v Limě viděli pouze letištní halu. Jen někteří kuřáci již zahlédli první jihoamerické ptáky – holoubky – kteří posedávali před letištní halou. Pak jsme se vnitrostátním letem dostali do hlavního města Inků – Cuska.

Cusco je nejděle nepřetržitě obyde-

ným městem na kontinentu a říká se, že je hlavním městem archeologie v obou Amerikách. Na letišti byl neskutečný mumraj taxi-kařů a zástupců různých cestovek, kteří se o nás téměř poprali. Nakonec nás jeden šťastlivec přivezl až k hotelu. Ten nás překvapil svou koloniální nádherou, nacházel se kousek od hlavního náměstí a historie z něj přímo čísel. Uvítali nás čajem z koky, který je dle zdejších zvyků nejlepším lékem proti nemoci z nadmořské výšky, vždyť Cusco leží ve výšce 3330 m.n.m. Ubytovali jsme se v pěkně zařízených pokojích a po krátkém odpočinku jsme vyrazili na prohlídku města. Ulice v centru lemují masivní incké zdi, které posloužily jako základy koloniálních i soudobých staveb, a dlážděné uličky jsou často úzké, plné schodišť a přecpané kečuánsky hovořícími potomky Inků. V kostelech a palácích conquistadorů je množství koloniálních skvostů. Cusku dlouho vládli Inkové a poté conquistadoři. Kdo je však dnešním svrchovaným vládcem města, je jasné: městská ekonomika kompletně slouží potřebám zahraničních turistů. V každém druhém domě lze nalézt cestovku, turistickou restauraci, obchod či hotel. Cestovatelé často hlásí, že zde zahlédli vlajky gay hnutí, ve skutečnosti je to ale vlajka města.

Objev, který jsme zanedlouho učinili, nám všem vyrazil dech. V jednom zastrčeném obchůdku jsme zaslechli hlas papouška. Když jsme se zeptali majitele, ochotně nám ho ukázal. A my jsme nevěřili vlastním očím. Byl to papoušek, kterého patrně ještě žádný Evropan nespatriil. Ihned jsem ho vyfotografoval a udělal potřebnou dokumentaci. Po tomto objevu jsme zasedli do blízké restaurace a u poměrně dobrého peruánského piva jsme papouška „vědecky“ popsali. Název tohoto ptáka je tedy (*Aratinga nozicka*, Cinco Gringos 2006). O tom, že by se mohlo jednat o mutaci (*Aratinga weddellii*, Deville 1851), jsme se bavili pouze okrajově a s přibývajícimi doušky jsme na toto vysvětlení pozapomněli. Chtěli jsme navštívit přírodovědné muzeum, které se údajně pyšní sbírkou ptáků. Bohužel

» *Aratinga nozicka* alias *Aratinga weddellii* neznámé mutace

» Pepa Šátek – poeta

» Carlos – plavčík

» Edvin – řidič

» Abdel – ornitolog, průvodce

» Ernesto – lodní kapitán

» Luz – kuchařka

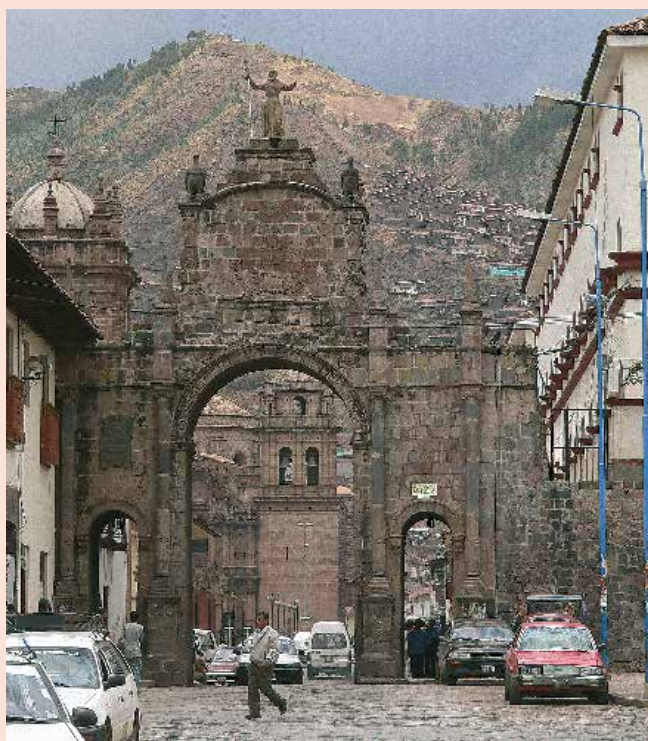
nás u vchodu odbyli typickým „mañana“ – tedy zítra. Odpoledne jsme opět navštívili centrum Cusca, tentokrát ovšem s kvalifikovaným průvodcem, který nás provedl zejména po zdejším barokních kostelech. Na těch se Španěl „vyřádili“, ovšem pro oko Středoevropana není baroko nijak zvlášť zajímavé. Spíše nám vše připadalo podobně jako některým modernistům jako středověký vyumělkovaný kýč. Mnohem zajímavější byly základy chrámů, které pocházely z doby Inků, na nichž jsme poprvé viděli unikátní ukázkou kamenické práce Inků. Z našeho pohledu je velká škoda, že Španělé původní svatyně brutálně zničili a přestavěli. Mnohem zajímavější byl Sacsayhuaman, který se nachází kousek nad Cuscem. Představuje hlavu pomyslné cuscké pumy cenící své hrozné tesáky směrem za brány města proti případným nepřítelům. O smyslu jména Sacsayhuaman se vedou bouřlivé dohady a jeden z možných výkladů slova zní „město z kamene“. Směrem od Cusca je přístup do pevnosti chráněn strmým schodištěm a zvenčí komplex obklopují obranné hradby v podobě tří 600m dlouhých masivních valů, které tvoří vnější hranici pradávného „duchovního světa“ města Cusca. Mnoho ulic a nádvorí Sacsayhuamanu dokonce nese stejná jména jako městské čtvrti incké metropole ležící pod ním. Většina vnitřních staveb se bohužel nedochovala a hlavní část incké památky dnes tvoří jen gigantické, až 20m vysoké obranné valy, které nedokázal poškodit ani zub času, ani bitvy, a dokonce ani citelné zemské otřesy. Obří majestátnost nesmrtelných kamenných bloků (jeden váží přes 300 tun) podtrhuje jemná elegance okrasných reliéfů. Ve světle odpoledního slunce kamenné bloky skutečně připomínají vyceněné zuby divoké šelmy a tento efekt byl zřejmě také záměrem stavitelů. Nicméně nedávné archeologické nálezy dávají za pravdu teorii, že Sacsayhuaman sloužil spíše jako obřadní středisko než k čistě vojenským obranným účelům a podivná architektura klikatých hradeb má

pouze zdůraznit náboženský význam střídání světla a stínu. Potom jsme ještě navštívili překrásné kamenné lázně Tambo Machay, kde je křišťálová pramenitá voda sváděná kašnami, které vytesali Inkové. O kousek dál jsme navštívili svatyni Qenko. Je to velká vápencová skála plná výklenků, schodů a zvláštních symbolů. Uvnitř skály jsou oltáře a na horní plošině kanálky pro odvádění obětních tekutin – buď Chiche, nebo krve. Do hotelu jsme se vrátili až potmě. Večer za námi přišel na hotel náš průvodce do pralesa – Abdel – který nám sdělil důležité informace k následujícím dnům. Pak jsme balili veškeré vybavení do pralesa. Bylo třeba vzít nepromokavá ponča, kvalitní obuv a spoustu dal-

ších věcí. Nejdůležitější úkol měl zdravotník – odhadnout a nabalit léky a preventivní prostředky na celý pobyt v pralese. Jak se svého úkolu zhostil?

Kladli jsme si mnoho otázek. Je možné v současné době objevit další nové druhy papoušků? Neuštke nás v pralese had? Nenapadne jaguár? Vratíme se vůbec živi a zdraví? Vše se dovíte v dalším pokračování.

Ing. Josef Nožička – Uherské Hradiště
primaroute@nozicka.cz
 Foto: autor

» Městská brána do Cusca